

Συρία δέ, Μουσῶν ἐργαστήριον

Η ψηφιακή έκθεση: *Συρία δέ, Μουσῶν ἐργαστήριον*¹, που δανείζεται μια φράση του Λιβανίου, με την οποία ο διαπρεπής ρήτορας εγκωμιάζε την πνευματική ζωή της Συρίας, μεταφέρει σε ψηφιακό περιβάλλον περίτεχνα ψηφιδωτά αυτής της χώρας, που δημιουργήθηκαν κατά την ύστερη αρχαιότητα και την πρώιμη βυζαντινή εποχή. Ο επισκέπτης της έκθεσης έχει τη δυνατότητα να οδηγηθεί νοερά στους χώρους των ψηφιδωτών, που προέρχονται από θρησκευτικά και κοσμικά μνημεία και πολυτελείς κατοικίες της Συρίας, μέσω αλληλεπιδραστικών εξομοιώσεων. Η έκθεση αποτελεί καρπό της πολυετούς συνεργασίας του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων (ΕΚΒΜΜ) με τη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μουσείων Συρίας (DGAM) και το Τμήμα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου της Δαμασκού. Τον τελευταίο χρόνο (2020-2021), το πλούσιο αυτό υλικό μελετήθηκε συστηματικά από το ΕΚΒΜΜ και οργανώθηκε σε ψηφιακό αρχείο με σκοπό τη ευχερέστερη πρόσβαση των ερευνητών. Η εικονική περιήγηση στα υψηλής καλλιτεχνικής αξίας ψηφιδωτά της Συρίας αναδεικνύει τις πολλαπλές ιστορικές πλευρές της παιδείας και της αισθητικής έκφρασης, που σχηματίστηκαν μέσω του γόνιμου διαλόγου και καλλιεργήθηκαν στο πλαίσιο ανάπτυξης και λειτουργίας των πολιτιστικών δικτύων της Ανατολικής Μεσογείου.

Η έκθεση προβάλλει με σύγχρονα ψηφιακά μέσα ψηφιδωτά δάπεδα της Συρίας, τα οποία έχουν περιληφθεί στο ψηφιακό αρχείο (βάση δεδομένων) που συγκροτήθηκε κατά την διάρκεια της συνεργασίας του ΕΚΒΜΜ με τους συριακούς φορείς και μελετήθηκε κατά την περίοδο 2020-2021.

Η έκθεση διοργανώνεται στο πλαίσιο δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων αυτής της πολύ σημαντικής συνεργασίας, και ειδικότερα, της ψηφιακής συλλογής των ψηφιδωτών, η αξία της οποίας είναι πολύτιμη, ιδίως μετά την εμπόλεμη κατάσταση της Συρίας κατά την προηγούμενη δεκαετία και τις εκτενείς καταστροφές, τις κλοπές και το λαθρεμπόριο των αρχαιοτήτων.

... Yet Syria, Laboratory of the Muses

The digital exhibition *... Yet Syria, Laboratory of the Muses*¹, a quote by Libanius, one of the eminent rhetorical teachers of Late Antiquity, that praised the culture of Syria, presents in a digital environment, mosaics of special artistic value, created during the Late Antiquity and the Early Byzantine period. Through interactive simulations, the visitor of the exhibition has the opportunity to be mentally guided through the spaces of the mosaics that once decorated religious and secular buildings as well as luxurious residences located in Syria. The exhibition is the fruit of the long-term cooperation of the Center of Byzantine and Post-Byzantine Monuments (EKBMM) with the Directorate General of Antiquities and Museums, Syria (DGAM) and the Department of Archaeology of Damascus University. The rich material was systematically studied by EKBMM and organized in a digital archive during 2020-2021, in order to be accessible to researchers and specialists. The virtual tour through these mosaics highlights the multiple historical aspects of education and artistic pursuits, formed through dialectic dialogue and cultivated in the context of the cultural networks developed and operated in the Eastern Mediterranean.

Through modern digital applications, the exhibition displays the mosaic pavements of Syria, included in the digital archive (data-base), created during the period of cooperation of EKBMM with the Syrian institutions and systematized in 2020-2021.

The exhibition is organized in the framework of publication of the results of this important cooperation and especially of the digital collection of the mosaics, which is of exceptional value, notably after the last decade's Syrian civil war, during which a series of illegal actions against its cultural heritage were committed: extended destructions, looting of antiquities and illicit trade.

¹Λιβανίου ἐπιστολὴ ὑμᾶ', Δατιανῶ, *Libanii Opera*. Volumen X, Epistulae 1-839, ed. R. Foerster (Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana), Hildesheim 1963, no. 441.5, p. 435-436.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
EUROPEAN CENTRE FOR BYZANTINE
AND POST BYZANTINE MONUMENTS

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ | PHOTOGRAPHIC EXHIBITION

Συρία δέ, Μουσῶν ἐργαστήριον
... Yet Syria, Laboratory of the Muses

ΑΘΗΝΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «ΜΕΛΙΝΑ» | ΠΑΛΑΙΟ ΠΙΛΟΠΟΙΕΙΟ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
ATHENS, CULTURAL CENTRE "MELINA"

Με την υποστήριξη του Πανεπιστημίου Δαμασκού
With the Support of Damascus University
Με την υποστήριξη του ΟΠΑΝΔΑ | With the Support of OPANDA

«Πρόγραμμα Καταγραφής Ψηφιδωτών δαπέδων Συρίας»

Το διάστημα 2004-2008, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Μουσείων Συρίας (DGAM) και το Τμήμα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου της Δαμασκού υλοποίησε το επιστημονικό πρόγραμμα: «Καταγραφή Επιδαπέδων Ψηφιδωτών της Συρίας» με στόχο την εκπαίδευση Σύρων φοιτητών Αρχαιολογίας στην καταγραφή και τεκμηρίωση ψηφιδωτών δαπέδων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, διαμορφώθηκε στο Πανεπιστήμιο της Δαμασκού το «Κέντρο Αρχαιολογικής Έρευνας», όπου φιλοξενήθηκε σειρά διαλέξεων από Έλληνες και Σύρους ακαδημαϊκούς για τον κόσμο των ψηφιδωτών. Παράλληλα, οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στα Μουσεία της Δαμασκού, της Απάμειας, της Χάμα, του Ma`arat-Nu`man, της Shahba (Φιλιππούπολη), της Suweida, της Arwad, της Daraa, του Aleppo, της Tartous, της Λατάκειας, της Παλμύρας, της Bosra και της Raqqa. Αποτέλεσμα των επισκέψεων αυτών, ήταν η καταγραφή σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων 365 ψηφιδωτών δαπέδων, όπου καταχωρήθηκαν 7.500 φωτογραφίες συνοδευόμενες με ποικίλες πληροφορίες για την προέλευση κάθε ψηφιδωτού, τον τόπο έκθεσης ή αποθήκευσης, τις διαστάσεις, τη διακόσμηση, τις απεικονίσεις και τις επιγραφές που φέρει το καθένα.

“Syrian Mosaic Pavement Documentation Program”

Between 2004 and 2008, the European Centre for Byzantine and Post-Byzantine Monuments in cooperation with the Directorate-General of Antiquities and Museums, Syria (DGAM) and the Department of Archaeology of the University of Damascus, implemented the scientific program: “Syrian Mosaic Pavement Documentation Programme”, aiming at the training of Syrian students of Archaeology, indocumentation and recording of floor mosaics.

Μετά το πέρας του προγράμματος, οι φοιτητές έλαβαν πιστοποιητικά συμμετοχής από το ΕΚΒΜΜ, ενώ ο εξοπλισμός του «Κέντρου Αρχαιολογικής Έρευνας» δωρίστηκε στο Πανεπιστήμιο της Δαμασκού.

Τον τελευταίο χρόνο (2020-2021), το πλούσιο αυτό υλικό μελετήθηκε εκτενώς από το ΕΚΒΜΜ και οργανώθηκε σε ψηφιακό αρχείο με σκοπό την ευχερέστερη πρόσβαση των ερευνητών.

In the framework of the program, the “Archaeological Research Centre” at the University of Damascus was established, where Greek and Syrian academics gave a series of lectures on the world of mosaics. Meanwhile, organized visits in the museums of Damascus, Apamea, Hama, Ma`arat al-Nu`man, Shahba (Philippoupolis), Suweida, Arwad, Daraa, Aleppo, Latakia, Palmyra, Bosra and Raqqa were realized. The result of these visits was the recording of 365 mosaic pavements in a digital data base, where 7500 photos were registered, accompanied by additional information on the origin, location of display or storage, dimensions, decoration, depicted themes and inscriptions of each mosaic.

At the end of the program, students received attendance certificates by ΕΚΒΜΜ, while the equipment of the Archaeological Research Centre was donated to the University of Damascus.

Last year (2020-2021), this rich material has been widely studied by the ΕΚΒΜΜ and organized in a digital archive in order to be accessible to researchers and specialists.

